

Korleis legg vi til rette for gode kvardagsliv for alle?

Aina Tjosås

Rådgivar areal og samfunnsplanlegging

Kven er eg?

Oppvaksen i Øystese, Hardanger

Bur på Os – like sør for Bergen

Sydame

Teknisk teiknar

Ingeniør

Samfunnsvitar

Seniorrådgivar i Husbanken

Kommunalsjef Os kommune

Konsulent ABO Plan & Arkitektur AS

...

PLAN &
ARKITEKTUR

Administrasjon

Etablert 1986 på Os

Avdeling på Stord august 2016

Arkitektstudio Elfrida Bull Bene
november 2020

Samlet omsetning 2020 ca. NOK 60
millioner

52 ansatte

- 36 på Os
- 12 på Stord
- 4 i Bergen

Arkitektur/prosjektadministrasjon

Areal- og samfunnsplan

I Norge har vi tre nasjonale hovedmål på folkehelseområdet som det er bred politisk enighet om:

- Norge skal være blant de tre landene i verden med høyest levealder
- Befolkningen skal oppleve flere leveår med god helse og trivsel og reduserte sosiale helseforskjeller
- Vi skal skape et samfunn som fremmer helse i hele befolkningen

Nasjonale mål på folkehelseområdet

Foto: Gorm Kallestad / NTB scanpix

VIS BILDETEKST

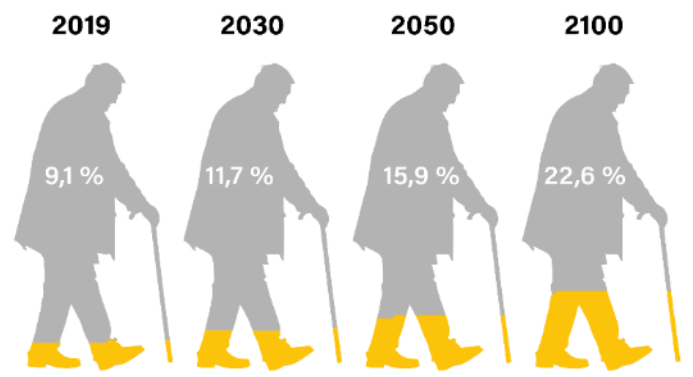
Vi lever lenger enn før

Menn og kvinner i Norge blir enda eldre. Men kvinner lever fortsatt lengst.

Av Norsk Telegrambyrå (NTB) | Av Kristine Eid
JOURNALIST

Befolkningen blir eldre

Beregnet andel av befolkningen som er over 65 år

Kilde: UN DESA, World Population Prospect 2019

Kraftig vekst i kommunale helse- og omsorgstjenester

De foreløpige KOSTRA-tallene viser at utgiftene til helse- og omsorgstjenester økte med rundt 7,5 prosent fra 2017 til 2018. Sosialtjenester og barnevern har også sterk utgiftsvekst.

De foreløpige KOSTRA-tallene viser at den sterke veksten på helse- og omsorgstjenester i første rekke er knyttet til hjemmebaserte tjenester.

Foto: Siv Dolmen

Ensomhet - den nye folkesykdommen

Ensomhet er en folkesykdom. Heldigvis finnes det mange veier ut av den. Foto: NTB scanpix

15 prosent av befolkningen er ensomme i den grad at det er sykdomsfremkallende. Og ensomme sliter oftere med depresjon, har kortere levealder og er mer utsatt for hjerte- og karsykdommer. Det sier Thomas Hansen ved Oslo Metropolitan University til VG.

Publisert: 24.06.2020 kl 11:30

Anita Apelthun Sæle

Helse

Dansk studie: – Ensomme hjertepasienter har økt risiko for å dø etter utskrivelsen

Kvinner og menn som følte seg ensomme da de ble skrevet ut av hjerteavdeling på sykehus, hadde mye høyere risiko for å dø innen ett år, sammenlignet med dem som ikke følte seg ensomme, viser dansk forskning. Illustrasjonsfoto: Tor Richardsen / NTB scanpix

– Ikke lett å gjøre noe med opplevelsen av ensomhet, men det å legge til rette for god oppfølging hjelper, kommenterer norsk hjertespesialist.

www.forskning.no

Eldre folk tilpasser ikke boligsituasjonen sin med tanke på alderdom, ifølge forskere. De bør for eksempel gjøre endringer i eksisterende bolig eller flytte til en mer lettstelt leilighet. (Illustrasjonsfoto: Colourbox)

Mange eldre bor i hus som ikke er tilpasset alderdommen

Det er en utfordring både for samfunnet og den enkelte, mener forskerne bak ny undersøkelse.

OsloMet – storbyuniversitetet

Halvard Dyb
KOMMUNIKASJONS RÅDGIVER

PUBLISERT Tirsdag 28. februar 2017 - 12:11

E24 AKSJELIVE BØRS E24+ TIPS OSS Søk

Nå har vi historisk lave fødselstall: – Ingen tar tak i det før det er for sent

Fruktbarheten i Norge faller til historisk lave nivåer, samtidig som innvandringen avtar. Om flere tiår kommer regningen.

VI KJØRER PÅ!

Gjør et salgskupp på ditt **favoritt-bilmerke!**

Bli med på kjøret »

ertel Steen

Aftenposten A-magasinet Oslo Sport Meninger Søk

Norge | Koronaviruset

Norske foreldre trår til: Fødselsboom etter nedstenging og reiserestriksjoner

Anton (1) er starten på en babyboom. I 2021 ble det født nesten 3000 flere barn i Norge enn året før.

Til sin første jul fikk Anton treklosser i gave fra julenissen. Albert (t.v.) liker også klossene, men han foretrekker gravemaskinen. Foto: Siri Overland Eriksen

Kor byrjar vi?

Dei fysiske
omgjevnadane lager
rammer for folks liv

Fysiske omgjevnader påverkar økonomien

Kan kommunane påvirke inntekter/utgifter og folks kvardagsliv?

Ja, særleg gjennom fysisk planlegging!

Prioriter:

Samfunnsplanlegging

Folkehelse/universell utforming

Aldersvenlege lokalsamfunn

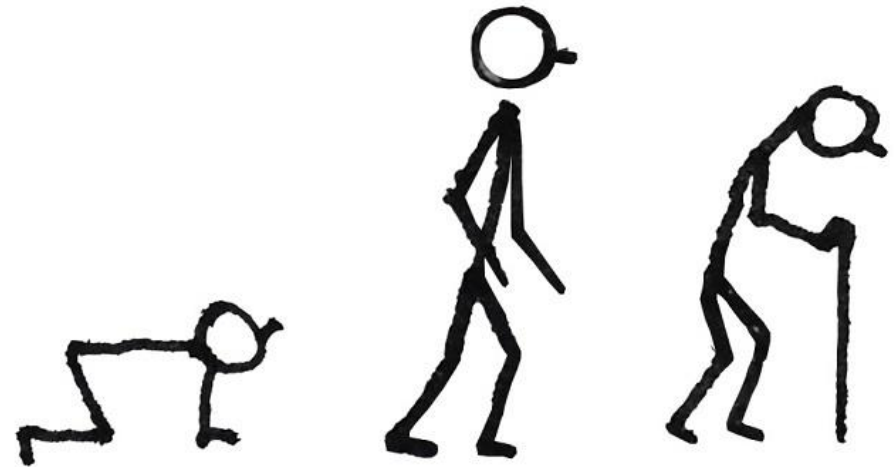

Samfunnsplanlegging:

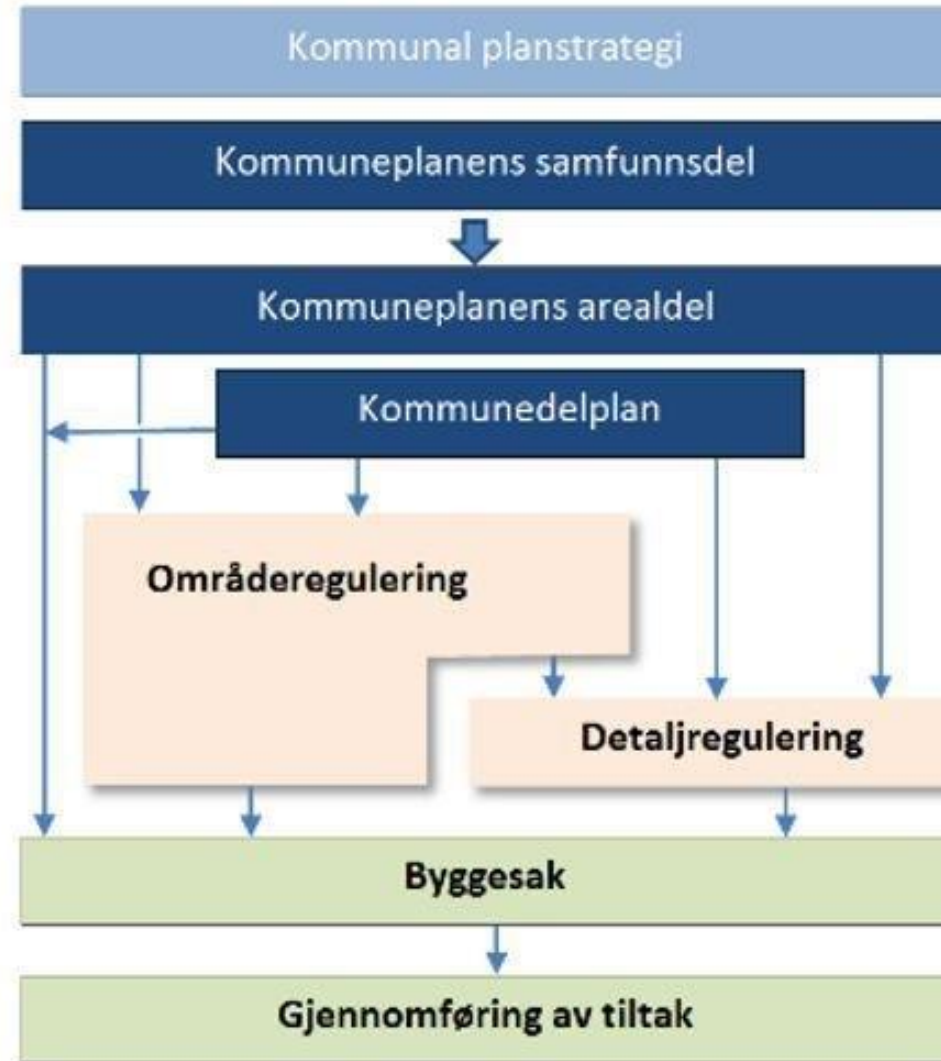
1. Tenk alle
2. Tenk enkelt

Kva skal til for at alle har gode kvardagsliv? (bustad, skule, offentlege tenester, butikk, trafikksikker skuleveg, leikeplassar, idrettsanlegg, uteareal, turmoglegheitar, vatn ...)

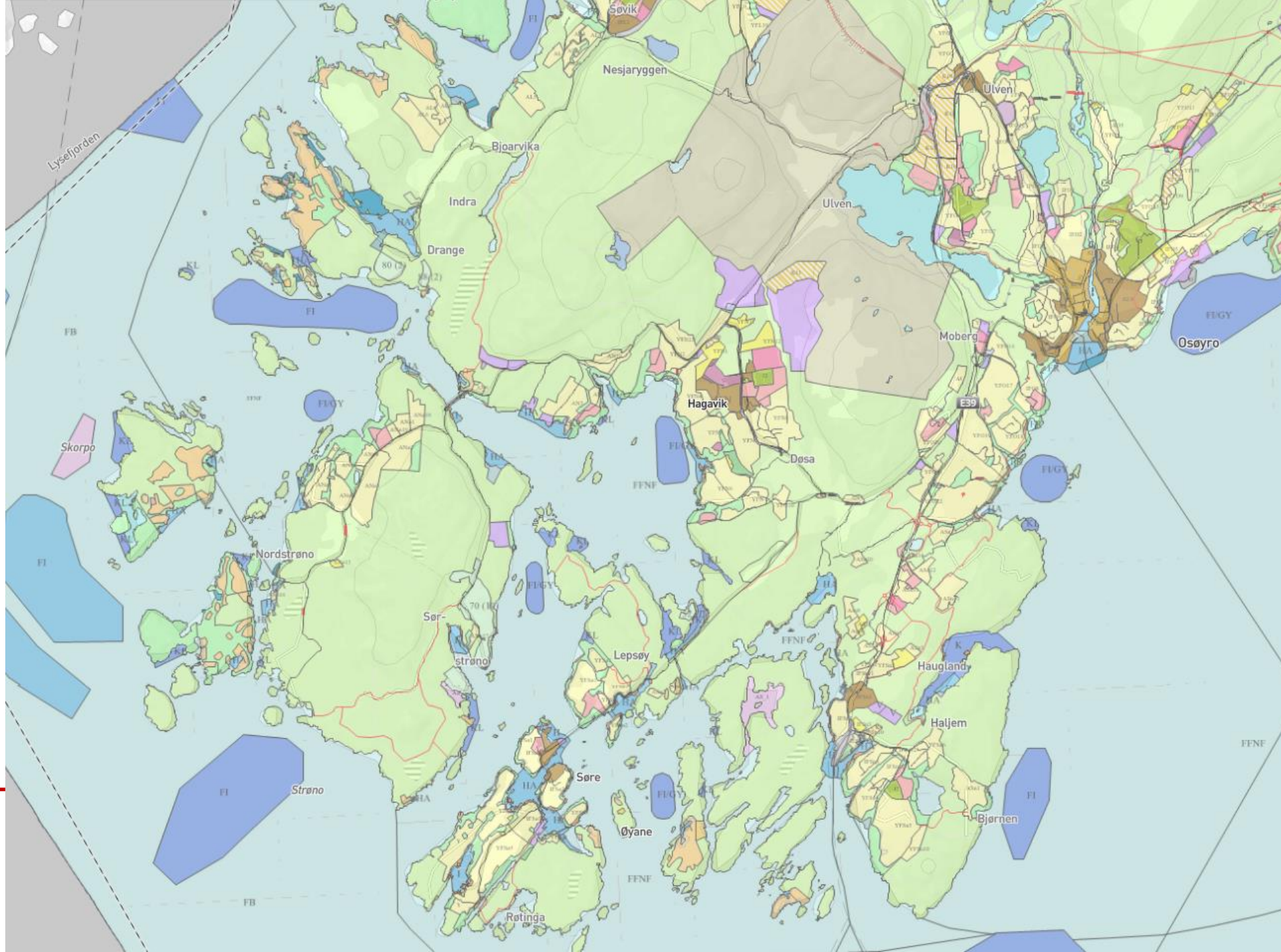
3. **Sørg for forankring!!**

Forankring i planverket

Samfunnsplanen – sikrar forankring, viser retning
Arealplanen – sikrar areal

Folkehelse – tenk folkehelse i alt vi gjer!

Sørg for gode nabolag

 NyttiOs.no
26. oktober 2020 · 🌐

Natteravnene oppstår i Os igjen etter helgens fyll.
[https://lokalen.wordpress.com/.../tenaringsfyll-og-.../...](https://lokalen.wordpress.com/.../tenaringsfyll-og-.../)

LOKALEN.WORDPRESS.COM
Tenåringsfyll og krangling i taxikø
Politiet har og hatt mange helseoppdrag i helgen.

👍 Torunn Doffen Duck, Siri Kristiansen og 39 andre   2 kommentarer 1 deling

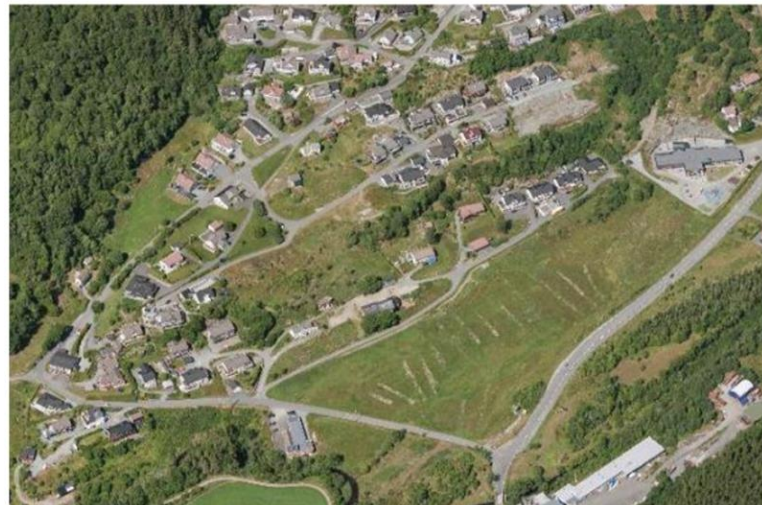
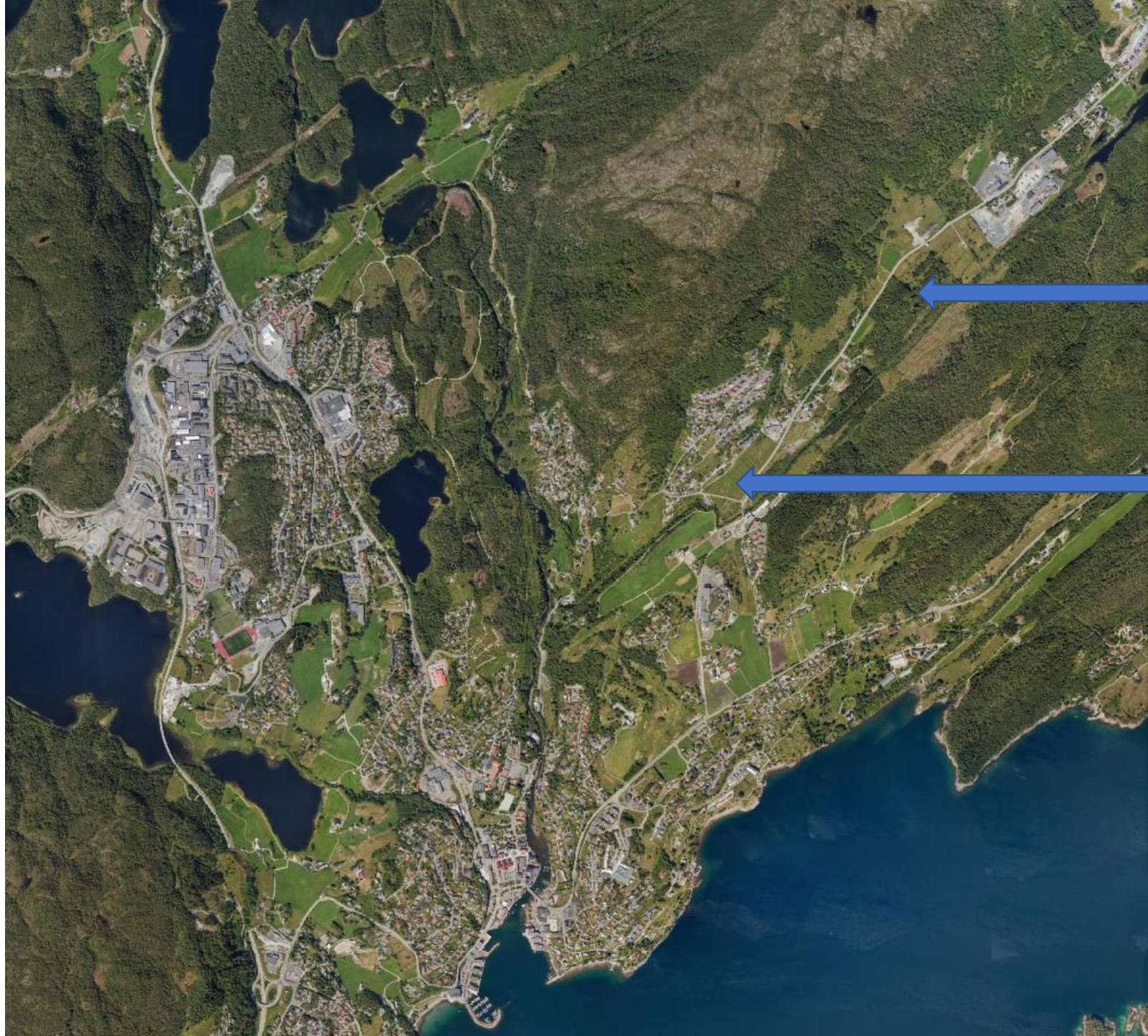
👍 Liker   💬 Kommenter   ➦ Del

Mest relevante ▾

 Skriv en kommentar ...   😄 📷 📺 🗣️

 Anne Grethe Hatlelid
Dette er bra 🙌👍
Liker Svar 1 år

 Topptilhenger
Linda Skaftun
Så flott! Var veldig mykje ungdom på Osøyro tidlig laurdagskvelden iallefall, såg ut som det kom store flokker med buss også 🤔 vart overraska over det store antallet, de haldt ikkje akkurat «koronaavstand» heller, for å sei det slik 🙄
Liker Svar 1 år

«For bygdafolket er Joker Revnestrand langt meir enn ei daglegvareforretning»

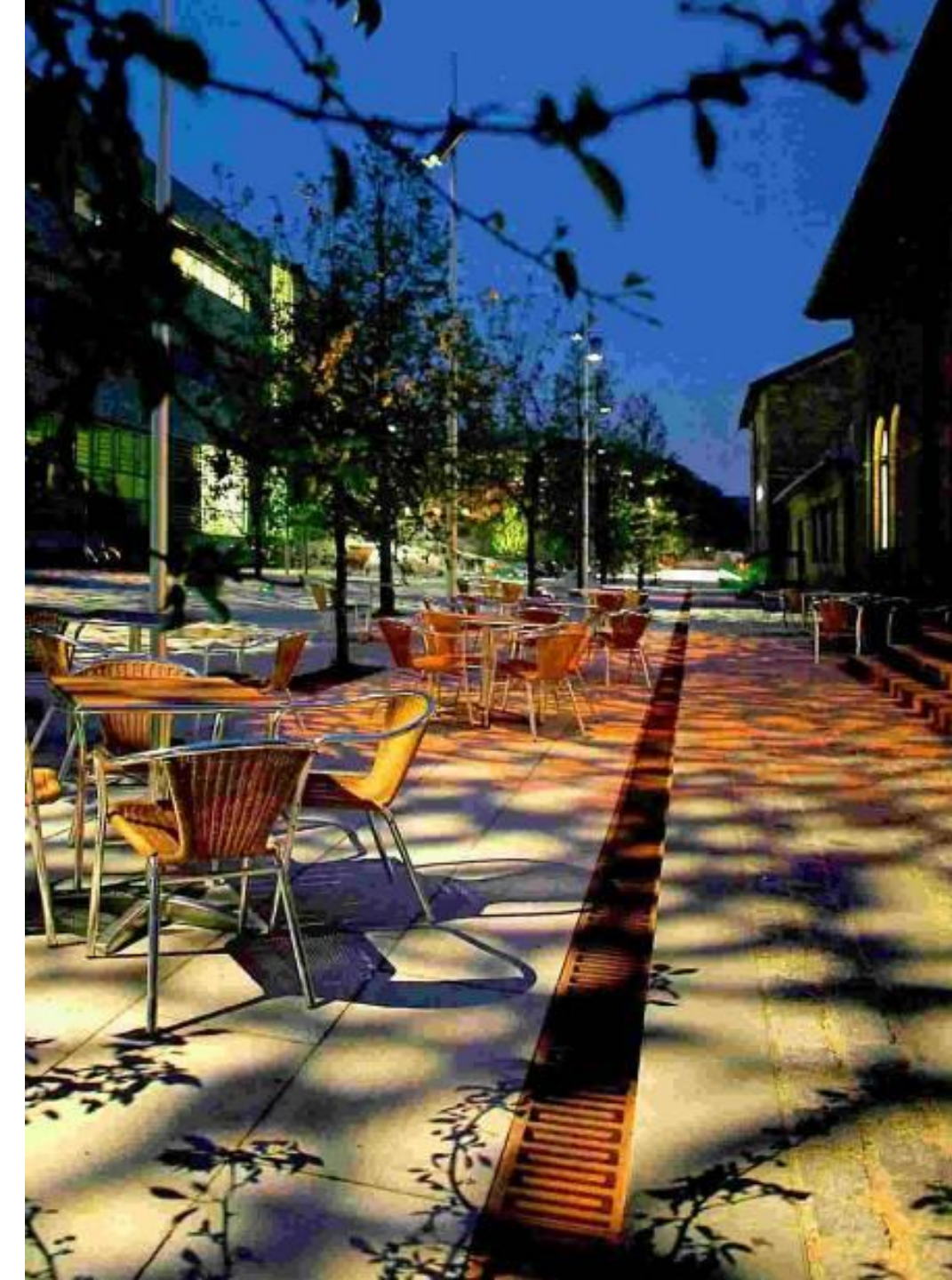
Isbilen kjem på Haga

Arbeid med folkehelse/universell utforming er alt for komplekst til å overlatast til enkeltpersonar/eldsjeler

Brukarar, ergoterapeutar, planfolk, byggesak, teknisk drift, bestillarar, utførande, økonomiansvarlege, råd, frivillige, innbyggjarar, politikarar osv. må ha same mål og jobbe saman for å nå målet!

Kjelde: Tilgængelighed og Arkitektur

Kjelde: Ark. Stig L. Andersson

Tema Om Midtsiden Annonsering

Søk

Politi - 20. juni 2021

For medlemmer

Fekk god ryddehjelp etter ny boss-rekord ved Knutabruo

– Her var meir boss enn venta!

Emilie og Aksel gjekk med besta Anne-Lise for å rydda, men fann meir enn venta. (Foto: Kjetil Vasby Bruarøy)

Kjetil Vasby Bruarøy

sondag 20. juni 2021 13:59

Sondagane plar pensjonist Peder Fløysand, ein av dugnadskarane i «Brukamatane» å ta turen inn til gapahukane ved Knutabruo for å sjå om det ser ryddig og fint ut til turgåarane.

– No er det snart seks år sidan Knutabruo var ferdig, og gapahukane kom kort tid etter. Men spesielt det siste året har det vore ein del festing her inne, fortel Peder.

Han synest det er kjekt at også ungdomen har glede av området, men er overraska over kor lite dei ryddar etter seg.

Boligforskerne finner at overraskende mange godt voksne nordmenn velger å flytte inn i nokså avsidesliggende og ofte upraktiske hus, bare noen år før alderdommen. For mange distriktskommuner blir dette en svært kostbar utfordring. (Illustrasjonsfoto: Thorfinn Bekkelund / NN / NTB scanpix)

Bør eldre som velger å bo avsides betale mer enn andre?

Om noen år firedobles antallet 90-åringere i Norge. Vi får også dobbelt så mange 70-åringere og tre ganger så mange 80-åringere. Hvordan skal samfunnet kunne hjelpe alle disse, om mange av dem velger å bli boende på steder andre flytter fra?

Siv Ellen Jakobsen
JOURNALIST

Bård Amundsen
JOURNALIST

PUBLISERT Tirsdag 04. februar 2020 - 04:31

– Regnestykket går bare ikke opp, sukker Adelheid B. Kristiansen.

Rådmannen i Meløy kommune i Nordland ser utfordringen vokse for hver dag som går.

Hun har ansvaret for en kommune på nesten 900 kvadratkilometer med fjorder og fjell og oyer i havet og ti forskjellige tettsteder.

Andelen eldre i kommunen hennes blir stadig høyere.

Annonsen var
upassende

Annonsen er
uinteressant

Innhold dekkes
av annonse

Annonsen er
vist flere
ganger

ANNONSE

Kjelde: Forskning.no

Kommunen kan ikkje løyse alt – innbyggjarane må også gjere sitt

- 6 familiar – 6 historiar
- Ulike utgangspunkt – ulike løysinga
- Alle har lagt vekt på å kunne bu i nærmiljøet
- Alle bur på Os, innan ein radius på 10 km

Oppsummering:

- Tenk ALLE når de planlegg for alle
- Heile verdikjeda må kunne og forstå
- Finn løysingar i lag
- Går det ikkje med 100 % så er 80 % betre enn 0 %

Lykke til 😊

Aina Tjosås, tlf 478 95 253
aina@abo-ark.no

